

Studiestöd

15

Förslag till statsbudget för 1999

Studiestöd

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Inledning.....	7
2.1	Omfattning/ändamål.....	7
2.2	Resultatbedömning m.m.	8
2.3	Utgiftsutveckling.....	9
2.4	Anslag.....	10
A1	Studiehjälp m.m.....	10
A2	Studiemedel m.m.....	11
A3	Vuxenstudiestöd m.m.	12
A4	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	14
A5	Bidrag till vissa studiesociala ändamål.....	14
A6	Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa lärarutbildningar	15
A7	Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar	15

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att under år 1999 lån tas upp i Riksgäldskontoret för det samlade behovet för studielån om 81,8 miljarder kronor (se avsnitt 2.4, anslag A 2 *Studiemedel m.m.*),
2. bemyndigar regeringen att för Talboks- och punktskriftsbiblioteket beställa sådan produktion av studentlitteratur, som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter efter år 1999, om högst 1 000 000 kronor (avsnitt 2.4, anslag A 5 *Bidrag till studiesociala ändamål*)
3. för budgetåret 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 15 *Studiestöd* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp
A1 Studiehjälp m.m.	ramanslag	2 104 730
A2 Studiemedel m.m.	ramanslag	9 956 780
A3 Vuxenstudiestöd m.m.	ramanslag	9 690 878
A4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	ramanslag	65 718
A5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	ramanslag	23 534
A6 Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa lärarutbildningar	ramanslag	66 238
A7 Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar	ramanslag	539 197
Summa		22 447 075

2 Inledning

2.1 Omfattning/ändamål

Utgiftsområdet omfattar kostnader för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier. Kostnader för förvaltningen av studie-stöden, som sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Inom utgiftsområdet anslås medel för dels studiehjälp i form av studiebidrag, inackor-deringstillägg m.m., dels studiemedel i form av studiebidrag, räntor och avskrivning av studielån. Vidare ingår olika former av vuxenstudiestöd samt bidrag för studiesociala ändamål. Utgiftsområdet består av beviljning och utbetalning av stöd samt återbetalning av studielån.

Vissa studiestöd är rättighetsstyrda. Detta innebär att anslagsbelastningen är beroende av bl.a. antalet utbildningsplatser samt av de studerandes studieinriktning och val av studiestöd. Bestäm-melserna som reglerar rätten till studiestöd och återbetalningen av studielån finns bl.a. i studie-stödslagen (1973:349) och i studiestödsförord-ningen (1973:418) samt i CSN:s tillämpningsfö-reskrifter.

Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

UTFALL 1997	ANSLAG 1998 ¹	UTGIFTS- PROGNOS 1998	FÖRSLAG ANSLAG 1999	BERÄKNAT ANSLAG 2000	BERÄKNAT ANSLAG 2001
15 983	21 274	21 610	22 447	23 741	25 354

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall budgetåret 1997

Under budgetåret 1997 fick nästan en miljon personer någon form av studiestöd. Omkring 390 000 studerande under 20 år i gymnasieskolan och i andra gymnasiala utbildningar har fått studie-hjälp. Ca 385 000 studerande har fått studie-medel varav 101 000 personer för studier på gymnasial nivå. Vuxenstudiestöd har beviljats till omkring 152 000 studerande. Möjligheten till studielån i de olika systemen har utnyttjats av omkring 347 000 personer. Mellan åren 1996 och 1997 har det totala antalet studiestödstagare ökat med 10 %. Detta beror på regeringens pågående satsning inom både den gymnasiala vuxenutbild-ningsens område och högskoleområdet. Antalet låntagare uppgick den 1 januari 1998 till knappt 1,2 miljoner personer.

Större förändringar

Den 1 januari 1998 höjdes studiebidraget i stu-diehjälpen från 640 kronor till 750 kronor per månad motsvarande det allmänna barnbidraget. Med anledning av vårpropositionen 1998 (1997/98:150) har riksdagen beslutat att förlänga möjligheten att få särskilt utbildningsbidrag. En arbetslös studerande som erhållit särskilt utbild-ningsbidrag i 12 månader kan från hösten 1998 få ytterligare stöd för fortsatta studier, dock högst i 20 månader och som längst fram till den 30 juni 1999. Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) skall fr.o.m. höstterminen 1998 kunna lämnas för två års studier på gymnasial nivå. Den särskilda NT-satsningen med möjlighet till vux-enstudiestöd för studier vid vissa naturveten-

skapliga och tekniska utbildningar har förlängts med en fjärde och sista antagning hösten 1998.

I avvaktan på den aviserade propositionen om ett reformerat studiestödssystem föreslår regeringen inte några förändringar inom studiestödsområdet för det kommande budgetåret.

Mål för utgiftsområdet

Studiestödet är en viktig del av utbildningspolitiken och skall bidra till att de övergripande målen för detta område uppnås. Studiestödet skall verka rekryterande och därmed bidra till högt deltagande i utbildningen samt ha en utjämnande verkan mellan individer och grupper inom befolkningen och därmed bidra till ökad social rättvisa.

Prioriteringar för 1999

Resurser avsätts för ett ökat antal studiestöd som svarar mot utbyggnaden av antalet utbildningsplatser inom högskolan och vuxenutbildningen.

Under utgiftsområde 12 redovisas att regeringen avser att senare föreslå riksdagen en höjning av det allmänna barnbidraget med 100 kronor per barn och månad i två steg åren 2000 och 2001. Som en följd av det avser regeringen även att föreslå riksdagen en höjning av studiebidraget i studiehjälpen med motsvarande belopp för respektive år. Detta förutsätter att de offentliga finanserna ger utrymme för sådana åtgärder.

2.2 Resultatbedömning m.m.

Tabell 3.2 Antal studerande och utbetalade belopp 1997

ANSLAGSNAMN	ANTAL STUDERANDE	UTBETALDA BELOPP (MKR) BIDRAG	UTBETALDA BELOPP (MKR) LÅN
Studiehjälp	389 800	1 695	0
Studiemedel	384 650	4 810	10 119
- gymnasial nivå	101 000	1 066	2 102
- högskolenivå	256 000	3 453	6 972
- utlandsstudier	27 700	291	1 045
Korttidsstudiestöd och internatbidrag	17 900	50	0
Svux ¹	25 800 ³	881	212
Svuxa ²	43 200	1 025	214
Särskilt utbildningsbidrag	61 500	2 103	0
Timersättning	3 800	76	0
Svux till studerande vid vissa lärarutbildningar	1 400	43	5
NT-svux	7 200	331	86

Källa: Centrala studiestödsnämnden (CSN)

¹ Särskilt vuxenstudiestöd

² Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

³ Vavar 1 200 erhöll svux för högskolestudier (YTH)

Antalet studerande som fått studiehjälp under år 1997 är i stort sett oförändrat mot tidigare år. Antalet studerande som fick det behovsprövade extra tillägget minskade i förhållande till föregående år.

De senaste årens utbildningssatsningar på gymnasieskole- och högskolenivå har inneburit att antalet studerande och antalet studiestödstagare ökat kraftigt. Det totala antalet studerande som fick studiemedel steg med 8 % under år 1997. Den största ökningen bland studiemedeltagarna har skett på högskolenivå. Ca 56 % av studiestödstagarna på högskolenivå är kvinnor. Nära 50 % av de studerande inom högskolan är under 25 år. Den internationaliseringsvåg som genomsyrar samhället har under senare år lett till en stor ökning av antalet studerande utomlands. Antalet studerande uppgick till 28 000 under år 1997.

Regeringens satsning på kunskapslyftet och det särskilda utbildningsbidraget som startade höstterminen 1997 har inneburit en stor ökning av studerande på grundskole- och gymnasieskolenivå. Inom vuxenstudiestödsområdet har antalet studerande med studiestöd ökat med 65 % jämfört med år 1996, vilket främst beror på att det nya studiestödet särskilt utbildningsbidrag

slog igenom under höstterminen 1997 med 61 500 studiestödstagare. Det särskilda utbildningsbidraget har aktivt bidragit till att rekrytera arbetslösa till vuxenutbildning. Antalet studerande med särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) har minskat med ca 20 % medan antalet studiestödstagare med särskilt vuxenstudiestöd (svux, NT-svux och Lärarsvux) har ökat med 22 % under år 1997. Drygt 7 000 studerande fick NT-svux under år 1997.

Från hösten 1998 har arbetslösa studerande fått möjlighet att söka särskilt utbildningsbidrag för ett andra år. Till och med september år 1998 har ca 32 000 arbetslösa utnyttjat denna möjlighet. Under sommaren 1998 fick kommunerna möjlighet att anordna sommarkurser inom ramen för kunskapslyftet. Enligt CSN:s redovisning har ca 15 000 personer fått studiestöd för sommarkurser under denna period. Även under år 1999 kommer antalet utbildningsplatser inom kunskapslyftet att öka. Detta, tillsammans med beslutet om ett andra år med särskilt utbildningsbidrag och svuxa, innebär att efterfrågan på studiestöd bedöms stiga.

Knappt 1,2 miljoner personer har för närvarande studielån. Låntagarnas skuld till CSN har ett sammanlagt värde av ca 104,8 miljarder kronor, varav lån beviljade fr.o.m. år 1989 motsvarar 71,3 miljarder kronor. Vid utgången av år 1999 beräknas skuldstocken för lån tagna fr.o.m. år 1989 vara 81,8 miljarder kronor varav 11,3 miljarder är nyupplåning för kommande budgetår. Föregående år fick ca 300 000 låntagare anstånd med sin återbetalning. Av de anstånd som beviljades för lån tagna efter år 1989 är nära 60 % på grund av fortsatta studier.

I det nuvarande lånesystemet finns det risk för framtida avskrivningar. Avskrivningarnas omfattning är dock svår att förutsäga. Av CSN:s årsredovisning framgår att om antaganden görs om en god ekonomisk utveckling bedömer CSN att de osäkra fordringarna främst finns för lån över 400 000 kronor. De osäkra fordringarna beräknas för närvarande uppgå till ca 2 miljarder kronor utifrån nuvarande skuldstock.

En parlamentariskt sammansatt kommitté lämnade under år 1996 betänkandet Sammanhållet studiestöd (SOU 1996:90). Som riksdagen tidigare informerats om i budgetpropositionen för år 1998 avser regeringen att återkomma avseende ett nytt återbetalningssystem för studielånen grundat på utredningens förslag kombinerat med en prövning av bidragsandelens storlek för genomförande år 2000.

2.3 Utgiftsutveckling

Utgiftsutvecklingen inom området präglas av de stora utbildningssatsningar som genomförs inom både vuxenutbildningen och högskolan. Intresset för det särskilda utbildningsbidraget är mycket stort. Prognosen för utgiftsområdet visar på ett överskridande.

Tabell 3.3

	UTGIFT 1996/97	DÄRAV 1997	ANVISAT 1998	UTGIFTS PROGNOS 1998	FÖRSLAG 1999	BERÄKNAT 2000	BERÄKNAT 2001
Totalt för utgiftsområde 15	17 469	15 926	21 274	21 610	22 447	23 741	25 353

2.4 Anslag

A1 Studiehjälp m.m.

Anslagsutvecklingen				
<i>Tusental kronor</i>				
1997	Utfall	1 900 240	Anslags- sparande	21 165
1998	Anslag	2 139 056	Utgifts- prognos	2 139 100
1999	Förslag	2 104 730		
2000	Beräknat	2 427 150		
2001	Beräknat	2 733 977		

De utgifter som belastar anslaget är studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg enligt 3 kap. studiestödslagen (1973:349). Vidare bekostas från anslaget - enligt särskild författning (CSNFS 1983:17) - ersättning till svenska elever utomlands för dagliga resor. Under anslaget redovisades under budgetåret 1997 medel till stipendier för studerande som genomfört basårutbildning inom komvux eller vid statens skola för vuxna. Utgifterna på området är främst beroende av antalet 16- till 20-åringar som studerar i gymnasieskolor och motsvarande skolformer.

En jämförelse mellan anvisade medel för budgetåret 1997 och utfall visar ett överskott på drygt 20 miljoner kronor beroende på att utflödet av det behovsprövade extra tillägget under år 1997 blev något mindre än beräknat samt att kostnaden för stipendier till studerande efter genomfört basår inom kommunal vuxenutbildning blev lägre.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Studiebidrag

Studiehjälp lämnas för den del av läsår under vilken den studerande bedriver studier. Studiebidrag betalas i allmänhet ut för nio månader under ett år. Studiebidraget utbetalades med 640 kronor per månad under budgetåret 1997. Riksdagen beslutade (prop. 1997/98:1, utg.omr. 12, bet. 1997/98:SfU1, rskr. 1997/98:111) om en höjning av det allmänna barnbidraget från 640 kronor till 750 kronor per månad från och med den 1 januari 1998. Studiebidraget, som beloppsmässigt följer det allmänna barnbidraget, höjdes därför till motsvarande belopp.

Under budgetåret 1997 betalades studiebidrag ut till ca 389 800 studerande. För budgetåret 1998 beräknar regeringen att ca 400 000 elever kommer att få studiebidrag.

Under utgiftsområde 12 redovisas att regeringen avser att senare föreslå riksdagen en höjning av det allmänna barnbidraget med 100 kronor per barn och månad i två steg åren 2000 och 2001. Som en följd av det avser regeringen även att föreslå riksdagen en höjning av studiebidraget med motsvarande belopp för respektive år. Detta förutsätter att de offentliga finanserna ger utrymme för sådana åtgärder.

Extra tillägg

Extra tillägg beviljas med 855 kronor, 570 kronor eller 285 kronor i månaden beroende på familjens ekonomiska situation. Extra tillägg lämnas liksom studiebidrag normalt för nio månader under ett år. Under budgetåret 1997 betalades extra tillägg ut till 29 800 studerande, en minskning med 11 % i förhållande till föregående år.

Inackorderingstillägg och kostnader för dagliga resor för studerande utomlands

Inackorderingstillägget beviljas i huvudsak till studerande utanför det offentliga skolväsendet (folkhögskolor, fristående skolor, riksinternat-skolor m.fl.) med lägst 1 190 kronor och högst 2 350 kronor per månad beroende på avståndet mellan hemmet och skolan. Under budgetåret 1997 fick 4 500 elever inackorderingstillägg.

Stipendier för basår

Studerande som genomgått ett basår inom kommunal och statlig vuxenutbildning för vilket särskilt statsbidrag respektive extra medel betalats ut och uppnått godkänt resultat kunde för läsåret 1997 få ett stipendium på 10 000 kronor. Under budgetåret 1997 har 2 720 studerande slutfört sådan basårutbildning. Till dessa har sammanlagt 27,2 miljoner kronor utbetalats. Under budgetåret 1998 kan studerande som är under 20 år och genomgår naturvetenskaplig eller teknisk basårutbildning inom komvux eller statens skola för vuxna få ett stipendium på 10 000 kronor efter slutförd utbildning. Medel för detta ändamål redovisas under anslaget A 3 Vuxenstudiestöd m.m.

Slutsatser

Enligt SCB:s befolkningsstatistik beräknas antalet 16- till 20-åringar vara i stort sett oförändrat under kommande budgetår.

Mot bakgrund av ovanstående beräknas kostnaden för budgetåret 1999 för studiebidraget till 1 898,6 miljoner kronor och för det extra tillägget till 161,7 miljoner kronor. Medelsbehovet för inackorderingstillägget beräknas till 43,9 miljoner kronor. Kostnader för dagliga resor till och från skolan för studerande utomlands beräknas till 398 000 kronor under budgetåret 1999.

A2 Studiemedel m.m.

Anslagsutvecklingen				
Tusental kronor				
1997	Utfall	9 515 508	Anslags-sparande	9 478
1998	Anslag	9 930 570	Utgifts-prognos	10 170 690
1999	Förslag	9 956 780		
2000	Beräknat	10 334 434		
2001	Beräknat	11 338 891		

Anslaget omfattar kostnader för dels studiemedel i form av studiebidrag, dels räntor och avskrivningar av studielån som ingår i studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd (svux) och särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa). Dessutom belastas anslaget av avskrivningar av studielån som ingått som en del i studiehjälpen enligt äldre bestämmelser samt av kostnader för avskrivning och inlösen av vissa studielån med statlig kreditgaranti i enlighet med kungörelsen (1961:384) om avskrivning av lån för studier eller på grund av att låntagaren avlidit eller varit varaktigt betalningsoförmögen.

Studiemedelsanslaget är rättighetsstyrt och belastningen är beroende bl.a. av antalet studerande och lånebenägenheten. Även faktorer som konjunkturläget, ränteutvecklingen och basbeloppet styr utgifterna på området. Ränteutgifterna styrs också av den ingående fordran som staten har på låntagarna. Antalet låntagare har ökat kraftigt under de senaste åren.

En jämförelse mellan anvisade medel och utfall för budgetåret 1997 visar ett underskott på 9,5 miljoner kronor. Prognosen för innevarande år visar att utgifterna kommer att bli ca 240 mil-

joner kronor högre än vad som tidigare beräknats på grund av högre räntekostnader.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under år 1997 fick nära 385 000 studerande studiemedel. Detta är en ökning med 8 % i förhållande till föregående år. Det maximala beloppet för studiemedel är för närvarande 7 098 kronor per månad, varav 1 973 kronor är bidrag.

Under fyraårsperioden 1997-2000 kommer universitet och högskolor att utökas med 68 000 permanenta platser. Samtidigt fortsätter satsningen på vuxenutbildningen inom kunskapslyftet på grundskole- och gymnasieskolenivå. Under år 1998 tycks inte antalet studiemedelstagare öka i samma takt som antalet platser inom högskoleområdet men det finns en viss eftersläpning i systemet. Först under kommande budgetår förväntas utbyggnaden inom högskolan slå igenom helt på studiemedelsområdet. Enligt prognosen för innevarande år kommer ca 32 500 studerande att beviljas studiemedel för studier utomlands vilket innebär en ökning med ca 8,5 % jämfört med föregående år.

Slutsatser

Studiemedelsanslaget följer utvecklingen inom utbildningssektorn. Anslaget påverkas av de satsningar regeringen gör inom området. Under år 1999 utökas antalet högskoleplatser med 15 000 vilket ger ett ökat utflöde på studiemedelsanslaget. Under år 2000 kommer antalet högskoleplatser att utökas med 20 000. Även satsningen inom kunskapslyftet leder i viss mån till en ökning av utflödet av studiemedel. Kostnaden för studiebidraget beräknas uppgå till 5,5 miljarder kronor under år 1999. En stor del av anslagsbelastningen utgörs av räntekostnader till följd av att den totala skuldstocken ökar varje år och att återbetalningarna ännu är relativt små. Utgiften för räntor och avskrivningar beräknas uppgå till 4,4 miljarder kronor. Anslaget beräknas totalt till 9 956,8 miljoner kronor för 1999. För år 2000 beräknas anslaget till 10 334,4 miljoner kronor och år 2001 till 11 338,9 miljoner kronor.

CSN:s totala upplåning från Riksgäldskontoret beräknas bli ca 70,5 miljarder kronor vid utgången av år 1998 för studielån tagna fr.o.m. år 1989. För budgetåret 1999 beräknas ytterligare

11,3 miljarder kronor lånas upp för studielån. Det samlade lånebehovet uppgår därmed till 81,8 miljarder kronor för det kommande budgetåret.

A3 Vuxenstudiestöd m.m.

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	4 002 184	Anslags- sparande	686 000
1998	Anslag	8 596 780 ¹	Utgifts- prognos	8 675 577
1999	Förslag	9 690 878		
2000	Beräknat	10 408 378		
2001	Beräknat	10 882 442		

¹ Varav – 27 500 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositi-
onen 1998

De utgifter som belastar anslaget är korttidsstudiestöd, internatbidrag, särskilt vuxenstudiestöd (svux), särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa), timersättning vid särsvux, särskilt utbildningsbidrag och stipendier för basår till ungdomar under 20 år.

En jämförelse mellan anvisade medel och utfall för budgetåret 1997 visar att anslaget har underskridits med 1 020 miljoner kronor. Överskottet uppstår under anslagsposten för svuxa som inte utnyttjats i den omfattning som förväntats. Anledningen är främst att de arbetslösa i stället har valt att utnyttja det särskilda utbildningsbidraget som infördes fr.o.m. hösten 1997 eftersom det är ett ekonomiskt mer fördelaktigt studiestöd. Dessutom har många vuxenstuderande i stället utnyttjat studiemedel.

Riksdagen har beslutat (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317) att arbetslösa som studerar med det särskilda utbildningsbidraget skall ges möjlighet att fortsätta studera med samma bidrag ett andra år under hösten 1998 och våren 1999. Vidare beslöt riksdagen att svuxa skall kunna lämnas för två års studier på gymnasieskolenivå. Regeringen har beräknat att besluten ryms inom utgiftsområdets ramar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Särskilt vuxenstudiestöd

Särskilt vuxenstudiestöd (svux) kan beviljas för studier på grundskole- och gymnasieskolenivå samt för yrkesteknisk högskoleutbildning (YTH). Svux är i första hand avsett för vuxenstuderande med kort tidigare utbildning som tar ledigt från sitt arbete för att studera. Under budgetåret 1997 fick nära 26 000 personer svux. I förhållande till år 1996 var det en ökning med ca 14 %.

Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

För rätt till särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (svuxa) är det grundläggande villkoret att sökanden är helt eller delvis arbetslös. Antalet studerande som fick svuxa under budgetåret 1997 var drygt 43 000 personer, en minskning med knappt 20 % i förhållande till föregående år. Detta beror som ovan nämnts dels på att studerande i högre grad sökt särskilt utbildningsbidrag, dels att vissa grupper inom kunskapslyftet söker studiemedel.

Som konsekvens av att riksdagen beslutat att arbetslösa skall ges möjlighet att fortsätta studera med särskilt utbildningsbidrag ett andra år skall också svuxa kunna beviljas ett andra år fr.o.m. hösten 1998.

Särskilt utbildningsbidrag

Särskilt utbildningsbidrag beviljas fr.o.m. höstterminen 1997 till arbetslösa mellan 25 och 55 år för studier på grundskole- eller gymnasieskolenivå. Bidraget motsvarar ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen vid arbetslöshet. Även anställda kan under vissa förutsättningar få stödet. För många av deltagarna i kunskapslyftet krävs mer än ett års studier för att få kompetens motsvarande treårigt gymnasium. Riksdagen har därför som tidigare nämnts beslutat att arbetslösa skall ges möjlighet att fortsätta studera med samma bidrag ett andra år fr.o.m. hösten 1998 och t.o.m. 30 juni 1999 dock längst i 20 månader. För tiden därefter får frågan prövas utifrån bl.a. sysselsättningsläget. Under hösten 1997 fick ca 61 400 personer det särskilda utbildningsbidraget varav ca 86 % var arbetslösa. Intresset för det särskilda utbildningsbidraget har varit stort och medlen utnyttjades under föregående år till drygt 95 %. Vårterminen 1998 ökade antalet studerande med särskilt utbildningsbidrag till 80 000 personer.

Antalet studerande med särskilt utbildningsbidrag förväntas att stiga ytterligare hösten 1998 till 88 000 personer varav 32 000 andraårsstuderande.

Korttidsstudiestöd och internatbidrag

Korttidsstudiestöd får beviljas till arbetstagare som deltar i studiecirklar, kurser inom komvux och statens skolor för vuxna samt i vissa s.k. korta kurser vid folkhögskolor. Stöd kan lämnas för studier i svenska, engelska och matematik på grundskole- och gymnasieskolenivå, för studier i samhällskunskap som motsvarar sådana moment som ingår i den kommunala vuxenutbildningen samt för studier som syftar till att utveckla handikappades färdigheter och kunskaper om handikappet. Korttidsstudiestödet ersätter förlorad arbetsförtjänst och uppgår till 75 kronor per timme.

Internatbidrag kan beviljas till deltagare i korta kurser vid folkhögskolor och vid statens skolor för vuxna för ovan nämnda studier. Bidraget, som kan beviljas både till arbetstagare och icke arbetstagare, är 327 kronor per dygn. Under budgetåret 1997 betalades korttidsstudiestöd och internatbidrag ut till nära 18 000 personer.

Timersättning

Efter förslag i budgetpropositionen för år 1998 (prop. 1997/98:1, utg. omr. 15) beslutade riksdagen om borttagande av timersättning till deltagare i svenskundervisning för invandrare (sfi) från och med budgetåret 1998 (bet. 1997/98:UbU2, rsk. 1997/98:110).

Fr.o.m. innevarande budgetår beviljas timersättning endast till en studerande som deltar i vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särsvux) och som förlorar arbetsinkomst eller arbetslöshetsersättning på grund av detta. År 1997 var antalet deltagare i särsvux med timersättning 215 personer, vilket är en minskning med 25 % sedan föregående år.

Stipendier för basår till ungdomar under 20 år

Stipendier betalades för läsåret 1996/97 ut till dem som med godkänt resultat genomgått ett basår med inriktning mot naturvetenskap eller teknik för vilket

särskilt statsbidrag respektive extra medel utbetalats. Våren 1998 beslöt regeringen i förordningen (1998:52) om stipendium efter genomfört basår inom gymnasial vuxenutbildning, att stipendier skall kunna ges för alla som under läsåret 1997/98 genomfört ett basår med inriktning mot naturvetenskap och teknik inom kommunal vuxenutbildning och statens skola för vuxna. Till och med juli 1998 har 340 personer fått stipendiet. CSN beräknar att ytterligare 110 personer kommer att ansöka om stipendiet under innevarande budgetår.

Regeringen anser stipendier skall kunna lämnas även för läsåret 1998/99.

Slutsatser

Kunskapslyftet har medfört att antalet studerande inom vuxenutbildningen ökat och därmed har även efterfrågan på vuxenstudiestöd ökat under budgetåret 1998. Den fortsatta utbyggnaden med 10 000 studieplatser år 1999 påverkar volymen av studiestöd vilket regeringen tagit hänsyn till i budgetberäkningen. För budgetåret 1999 beräknas att ca 98 000 helårsstuderande kan få särskilt utbildningsbidrag, 33 000 helårsstuderande svuxa och 21 000 helårsstuderande svux. Antalet personer som faktiskt beviljas stöd blir högre eftersom alla inte läser heltid och inte under hela året. Utfallet för år 1997 och prognosen för innevarande år visar på svårigheten att bedöma om medlen för de olika vuxenstudiestöden motsvarar efterfrågan.

För budgetåret 1999 beräknar regeringen medel för svux med 926 miljoner kronor, för svuxa med 1 245 miljoner kronor och för särskilt utbildningsbidrag med 7 350 miljoner kronor. Medel för korttidsstudiestöd och internatbidrag beräknas med 40 miljoner kronor, för timersättningen vid särsvux med 4,6 miljoner kronor och för stipendier för basår till ungdomar yngre än 20 år med 10 miljoner kronor.

Anslaget A 3 belastas från och med år 1999 med statliga ålderspensionsavgifter (se bilaga 5, volym 1).

A4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	114 785	Anslags-sparande	4 492
1998	Anslag	63 773	Utgifts-prognos	68 265
1999	Förslag	65 718		
2000	Beräknat	66 835		
2001	Beräknat	68 171		

Under detta anslag beräknar regeringen medel för

1. bidrag enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan för kostnader för resor och boende för döva och hörselskadade elever vid riksgymnasierna i Örebro samt elever vid Rh-anpassad gymnasial utbildning i Göteborg, Kristianstad, Stockholm och Umeå,

2. utgifter enligt förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar för kostnader för dels anordnandet av sådan utbildning, dels deltagande i sådan utbildning.

De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är antalet elever.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Utredningen om funktionshindrade elever i skolan (dir. 1995:134) har under våren 1998 lämnat sitt slutbetänkande FUNKIS - funktionshindrade elever i skolan (SOU 1998:66). Förslaget remissbehandlas för närvarande.

Verksamhet som berättigar till stöd enligt förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar har ännu inte gett erfarenheter som ger grund för ny bedömning av medelsbehovet.

Slutsats

Mot bakgrund av det anförda beräknar regeringen medelsbehovet under anslaget för åren 1999, 2000 och 2001 till oförändrad nivå i förhållande till år 1998.

Anslaget A 4 belastas från och med år 1999 med statliga ålderspensionsavgifter (se bilaga 5, volym 1).

A5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	18 459	Anslags-sparande	677
1998	Anslag	23 073	Utgifts-prognos	23750
1999	Förslag	23 534		
2000	Beräknat	23 934		
2001	Beräknat	24 412		

Anslaget omfattar utgifter för stöd till produktion av studielitteratur för högskolestuderande som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker. Anslaget disponeras av Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) som i samverkan med andra bibliotek skall förse synskadade och andra läshandikappade med litteratur. Anslaget är beroende av studerandeantalet.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1997 visar ett överskott om ca 4 miljoner kronor. Antalet läshandikappade högskolestuderande ökade kraftigt med 46 % år 1997 i förhållande till föregående år. Antalet platser stiger även fortsättningsvis vilket innebär att fler handikappade studenter kommer att behöva litteratur.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Antalet studerande med behov av anpassad studielitteratur har ökat avsevärt under senare år. Regeringen har under föregående budgetår anpassat medelstillelningen till det ökade studerandeantalet. Prognosen för innevarande budgetår visar att antalet synskadade och funktionshindrade högskolestuderande förväntas fortsätta att stiga. Kostnader för produktion av studielitteratur för studerande som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker beräknas till 23,5 miljoner kronor för budgetåret 1998. TPB bör få bemyndigande att beställa sådan produktion av studentlitteratur som förfaller till betalning under budgetåret 2000 till ett belopp av 1 miljon kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	Utfall 1997	Prognos 1998	Beräkn 1999	Beräkn 2000	Beräkn 2001
Utestående förpliktelser vid årets början	-	864	1000		
Nya förpliktelser		22 241	23 000		
Infriade förpliktelser		-22 105	-23 000	-1 000	
Utestående förpliktelser vid årets slut	864	1 000	1 000		
Erhållet/föreslaget bemyndiganderam	6 000	6 000	1 000		

Slutsatser

Resursbehovet förväntas vara stabilt under treårsperioden. Anslaget beräknas till 23,5 miljoner kronor år 1999, till 23,9 miljoner kronor år 2000 och till 24,4 miljoner år 2001.

A6 Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa lärarutbildningar**Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor

År	Slags	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	43 171		1 722
1998	Anslag	61 632		58 300
1999	Förslag	66 238		
2000	Beräknat	68 274		
2001	Beräknat	68 620		

Anslaget omfattar utgifter för vuxenstudiebidrag till studerande vid utbildning som leder till specialpedagogexamen samt vid påbyggnadsutbildning till sådan examen. Studerande som antas till utbildningen har i princip rätt till stödet. En jämförelse mellan budget och utfall år 1997 visar att utbetalningarna och antalet studerande varit något lägre än beräknat. Prognosen för år 1998 visar också att anslaget inte kommer att utnyttjas helt.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Under budgetåret 1997 erhöll omkring 1 400 studerande särskilt vuxenstudiestöd vid vissa lärarutbildningar. Antalet studerande har varit i princip oförändrat under de senaste åren. Anslaget för år 1999 är beräknat för samma antal studerande motsvarande 66,2 miljoner kronor.

Slutsatser

Studerandeantalet bedöms ligga stadigt även de kommande budgetåren och anslaget är beräknat utifrån detta.

Anslaget A 6 belastas från och med år 1999 med statliga ålderspensionsavgifter (se bilaga 5, volym 1).

A7 Särskilt vuxenstudiestöd till studerande vid vissa naturvetenskapliga och tekniska utbildningar**Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor

År	Slags	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	331 445		15 767
1998	Anslag	491 371		474 638
1999	Förslag	539 197		
2000	Beräknat	412 936		
2001	Beräknat	237 002		

Anslaget omfattar kostnader för vuxenstudiestöd enligt förordningen (1995:819) om vissa naturvetenskapliga och tekniska högskoleutbildningar med särskilt vuxenstudiestöd m.m. Endast studerande som har rätt till särskilt vuxenstudiestöd kan antas till utbildningarna. Utfallet för år 1997 visar ett överskott då antalet platser ej kunnat fyllas. Prognosen för år 1998 visar dock att anslaget kommer att utnyttjas helt.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under hösten 1998 sker den fjärde och sista antagningen till s.k. NT-utbildning. Riksdagen beslutade att förlänga NT-satsningen med ett år (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:UbU2, rsk. 1997/98:110) eftersom alla platser inte fyllts i och med antagningen 1997. Samtliga 9 000 nybörjarplatser inom NT-satsningen förväntas ha utnyttjats i och med den sista antagningen hösten 1998. Antalet studerande minskar därefter successivt.

Slutsatser

Anslaget styrs av antalet studerande med NT-svux. Volymerna antas nå sin kulmen under år 1999 för att därefter successivt avta till utgången av år 2002. Anslaget beräknas till 539 miljoner kronor år 1999, till 413 miljoner kronor år 2000 och till 237 miljoner kronor år 2001.

Anslaget A 7 belastas från och med år 1999 med statliga ålderspensionsavgifter (se bilaga 5, volym 1).